

NBP

Narodowy Bank Polski

Czerwiec 2021 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Czerwiec 2021 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Wydział Integracji Europejskiej Departamentu Zagranicznego
we współpracy z Departamentem Stabilności Finansowej
Warszawa, 2021 r.

Materiał opracował:
Departament Zagraniczny
we współpracy z Departamentem Stabilności Finansowej

Autorzy:
Agnieszka Brewka
Magdalena Gąsior
Paweł Gąsiorowski
Milena Kabza
Małgorzata Kloc-Konkołowicz
Martyna Migąła
Małgorzata Siemaszko
Joanna Surąła
Dominik Wiśniewski

Redakcja:
Magdalena Gąsior

Przegląd opracowano na podstawie informacji dostępnych na stronach internetowych: Komisji Europejskiej, Rady Unii Europejskiej, Rady Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego, Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz serwisu internetowego www.euractiv.com.

Narodowy Bank Polski
Departament Zagraniczny
Wydział Integracji Europejskiej

00-919 Warszawa
ul. Świętokrzyska 11/21
www.nbp.pl
© Copyright Narodowy Bank Polski, 2021

Najważniejsze w tym miesiącu

- **Semestr europejski: zalecenia fiskalne dla państw członkowskich**

W ramach tzw. semestru europejskiego Komisja Europejska (KE) sformułowała rekomendacje dotyczące polityki fiskalnej. Zaleciła, aby państwa członkowskie utrzymały wspierający charakter polityki fiskalnej w 2021 i 2022 r. Powinny także unikać przedwczesnego wycofywania pomocy i w pełni wykorzystywać finansowanie instrumentu na rzecz odbudowy i zwiększenia odporności (Recovery and Resilience Facility, RRF).

[więcej w pkt 1.2](#)

- **Posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego**

Podczas czerwcowego posiedzenia Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (European Systemic Risk Board, ESRB) dyskutowano na temat kluczowych czynników ryzyka w UE, w tym związanych z pandemią COVID-19. Omówiono ponadto zagrożenia związane z rynkami nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w UE oraz skutki ryzyka klimatycznego dla stabilności finansowej UE.

[więcej w pkt 5.2](#)

Spis treści

1. Komisja Europejska	6
1.1. Emisja długoterminowych obligacji w ramach instrumentu Next Generation EU	6
1.2. Semestr europejski: zalecenia fiskalne dla państw członkowskich	6
1.3. Ocena gospodarek państw objętych PPS	7
1.4. Propozycja budżetu UE na 2022 r.	10
1.5. Publikacja listy wskaźników wykorzystywanych do monitorowania postępów w tworzeniu unii rynków kapitałowych	11
1.6. Konsultacje w sprawie funkcjonowania wtórnych rynków kredytów zagrożonych	11
2. Rada Unii Europejskiej	13
2.1. Przyjęcie funduszu na rzecz sprawiedliwej transformacji	13
2.2. Porozumienie polityczne dotyczące projektu dyrektywy w sprawie podmiotów obsługujących kredyty i nabywców kredytów	13
2.3. Posiedzenie Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych 18 czerwca 2021 r.	14
2.4. Przyjęcie europejskiego prawa klimatycznego	14
3. Szczyt strefy euro	16
3.1. Szczyt strefy euro 25 czerwca 2021 r.	16
4. Eurogrupa	17
4.1. Posiedzenie Eurogrupy 17 czerwca 2021 r.	17
5. Europejski Bank Centralny	18
5.1. Dwudziesty raport roczny EBC na temat międzynarodowej roli euro	18
5.2. Decyzje w sprawie polityki pieniężnej	18
5.3. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych	19
6. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego	20
6.1. Raport dotyczący wpływu długoterminowego utrzymywania się niskich stóp procentowych na stabilność finansową	20
6.2. Posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego	21
7. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego	23
7.1. Raport roczny z działalności EBA w 2020 r.	23
7.2. Opinia w sprawie planów przedłużenia przez władze francuskie obowiązywania instrumentu makroostrożnościowego na podstawie art. 458 rozporządzenia w sprawie wymogów kapitałowych	23
7.3. Propozycja większej harmonizacji ram prawnych w odniesieniu do oddziałów instytucji kredytowych z państw trzecich	24

7.4. Raport w sprawie uwzględniania w praktykach nadzorczych ryzyka środowiskowego, społecznego i z zakresu ładu korporacyjnego	25
7.5. Oświadczenie zachęcające uczestników rynku do ograniczenia stosowania stawek LIBOR	25
7.6. Opinia w sprawie planów przedłużenia przez władze estońskie obowiązywania instrumentu makroostrożnościowego na podstawie art. 458 CRR	26
Zapowiedzi wydarzeń w lipcu 2021 r.	27
Wykaz skrótów	28

1. Komisja Europejska

1.1. Emisja długoterminowych obligacji w ramach instrumentu Next Generation EU

KE [poinformowała](#) 1 czerwca 2021 r. o zatwierdzeniu decyzji w sprawie zasobów własnych¹ przez wszystkie państwa członkowskie UE, co umożliwiło KE rozpoczęcie pozyskiwania funduszy na sfinansowanie unijnego instrumentu Next Generation EU. KE ogłosiła, że w 2021 r. planuje wyemitować długoterminowe obligacje o wartości około 80 mld euro oraz – jako uzupełnienie – krótkoterminowe eurobony. KE przyjęła także decyzję w sprawie pożyczek w 2021 r. Określiła w niej maksymalne kwoty zobowiązań, jakie KE ma prawo zaciągnąć do końca tego roku. Pierwsza emisja obligacji została zorganizowana wspólnie z instytucjami włączonymi do stworzonej przez KE sieci głównych [dealerów](#), o której poinformowano 31 maja br. Obecnie jest to 39 instytucji kredytowych z całego świata, mających zezwolenie na działalność na terenie UE i nadzorowanych przez właściwy organ UE.

Zgodnie z zapowiedzią w wyniku pierwszej [transakcji](#) w ramach instrumentu Next Generation EU 15 czerwca br. KE pozyskała 20 mld euro w drodze emisji obligacji dziesięcioletnich. Środki te zostaną wykorzystane na pierwsze płatności z instrumentu RRF, oraz w różnych programach budżetowych UE. Zgłoszony popyt ponad siedmiokrotnie przewyższał wartość oferowanych obligacji. Wśród inwestorów największą grupę stanowili zarządzający funduszami, banki centralne, instytucje publiczne oraz banki komercyjne.

Dnia 29 czerwca br. KE zakończyła drugą [emisję](#) obligacji, dzięki której pozyskała kolejne 15 mld euro. Transakcje tę podzielono na dwie transze, składające się z pięcioletnich obligacji o wartości 9 mld euro oraz obligacji trzydziestoletnich o wartości 6 mld euro. Subskrypcja była jedenaście razy wyższa niż wartość emisji. Łącznie KE w czerwcu br. pozyskała 35 mld euro w ramach Next Generation EU.

Ostateczna wartość obligacji UE i eurobonów będzie zależeć od konkretnych potrzeb finansowych, które KE dokładniej oceni jesienią.

1.2. Semestr europejski: zalecenia fiskalne dla państw członkowskich

KE [zaprezentowała](#) 2 czerwca 2021 r. dokumenty w ramach tzw. semestru europejskiego, w których sformułowała wytyczne dotyczące polityki fiskalnej. Wskazówki KE mają pomóc państwom członkowskim UE wzmocnić ożywienie gospodarcze przy jak najlepszym wykorzystaniu RRF, kluczowego narzędzia Next Generation EU.

KE zaleciła, aby w 2021 i 2022 r. zachować wspierający charakter polityki fiskalnej. Wydatki finansowane z RRF powinny zapewnić istotny impuls fiskalny w 2022 r. i w następnych latach, a także

¹ [Decyzja Rady \(EU, Euratom\) 2020/2053 z dnia 14 grudnia 2020 r w sprawie systemu zasobów własnych Unii Europejskiej oraz uchylająca decyzje 2014/335/UE, Euratom.](#)

umożliwić finansowanie wysokiej jakości projektów inwestycyjnych oraz pokrycie kosztów reform wzmacniających wzrost i zatrudnienie bez powiększania deficytu i zadłużenia.

KE zatwierdziła również [sprawozdanie](#) na podstawie art. 126 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu UE. Dotyczy ono wszystkich państw członkowskich z wyjątkiem Rumunii, która już jest procedurą nadmiernego deficytu². Celem tego sprawozdania jest ocena przestrzegania przez państwa członkowskie kryteriów deficytu i długu określonych w traktacie. Z analizy wynika, że kryterium deficytu zostało spełnione jedynie przez Bułgarię, Danię i Szwecję. Nie spełniło go 13 państw członkowskich: Austria, Belgia, Chorwacja, Cypr, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Niemcy, Portugalia, Słowenia, Węgry i Włochy.

W ramach tzw. semestru europejskiego KE sformułowała rekomendacje dotyczące polityki fiskalnej. Zaleciła, aby państwa członkowskie utrzymały wspierający charakter polityki fiskalnej w 2021 i 2022 r. Powinny także unikać przedwczesnego wycofywania pomocy i w pełni wykorzystywać finansowanie RRF.

W komunikacie *Economic policy coordination in 2021: overcoming COVID-19, supporting the recovery and modernising our economy* KE zidentyfikowała zaburzenia równowagi makroekonomicznej i nadmierne zaburzenia tej równowagi w 12 państwach członkowskich wybranych do szczegółowej oceny sytuacji w sprawozdaniu przedkładanym w ramach mechanizmu ostrzegania na 2021 r. W trzech państwach członkowskich nadal występują nadmierne zaburzenia równowagi (Cypr, Grecja i Włochy), a dziewięć innych doświadcza pewnych zaburzeń (Chorwacja, Francja, Hiszpania, Irlandia, Niderlandy, Niemcy, Portugalia, Rumunia i Szwecja).

Wraz z dokumentami dotyczącymi semestru europejskiego KE przyjęła również dziesiąte [sprawozdanie](#) ze wzmocnionego nadzoru w Grecji. Ponadto opublikowano sprawozdania z nadzoru po zakończeniu programu dostosowań gospodarczych (*post programme surveillance*, PPS) na Cyprze, w Hiszpanii, Irlandii i Portugalii. Ze sprawozdań³ wynika, że zdolność do spłaty zadłużenia każdego z tych państw członkowskich pozostaje stabilna.

1.3. Ocena gospodarek państw objętych PPS

KE opublikowała 2 czerwca br. w ramach PPS raporty o stanie gospodarek Cypru, Hiszpanii, Irlandii i Portugalii.

² Więcej na temat procedury nadmiernego deficytu w Rumunii w [pkt 2.3](#).

³ Więcej na temat raportów PPS odnośnie do Cypru, Hiszpanii, Irlandii i Portugalii w [pkt 1.3](#).

1.3.1. Ocena gospodarki Cypru

Dziesiąty [raport](#) o stanie gospodarki cypryjskiej w ramach PPS został przygotowany na podstawie spotkań urzędników KE i EBC z przedstawicielami Cypru w dniach 8–18 marca br., przy współudziale pracowników Europejskiego Mechanizmu Stabilności (European Stability Mechanism, ESM) oraz MFW.

Z powodu pandemii w 2020 r. nastąpił gwałtowny spadek aktywności gospodarczej na Cyprze, co spowodowało spadek PKB w wysokości 5,1%. Pandemia szczególnie dotknęła sektor turystyczny, w którym w 2020 r. odnotowano zmniejszenie przychodów o 85%. Zgodnie z najnowszymi prognozami gospodarczymi KE wzrost PKB w 2021 r. wyniesie 3,1%, a następnie przyspieszy do 3,8% w 2022 r., głównie ze względu na zwiększenie popytu krajowego oraz eksportu netto. W wyniku zastosowania przez rząd tymczasowych środków wsparcia w celu ochrony miejsc pracy w 2020 r. odnotowano tylko nieznaczny wzrost bezrobocia, do poziomu 7,6% w porównaniu z 7,1% w 2019 r. W 2021 r. bezrobocie ma spaść do 7,5%, natomiast w kolejnym roku spodziewany jest jego dalszy spadek do 7,2%. W 2020 r. inflacja była ujemna i wyniosła -1,1% w związku z niższymi cenami energii i usług. Oczekuje się jednak, że w 2021 r. inflacja wzrośnie do 1,7% na skutek znacznie wyższych cen ropy, a następnie spadnie do 1,1% w 2022 r.

Autorzy raportu przewidują poprawę sytuacji finansów publicznych na Cyprze w latach 2021–2022. W 2020 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł 5,7% PKB, podczas gdy w 2019 r. odnotowano nadwyżkę w wysokości 1,5% PKB. Do 2022 r. deficyt powinien się obniżyć do poziomu 2%. Wskaźnik długu publicznego do PKB wzrósł z 94% w 2019 r. do 118% w 2020 r. Przewiduje się jednak, że w związku z ożywieniem gospodarczym jego poziom obniży się w 2022 r. do 106%. Sektor bankowy pozostaje wysoce płynny, a bufora kapitałowe banków nieco się poprawiły. Pomimo pandemii obniżył się poziom kredytów zagrożonych (*non-performing loans*, NPLs), jednak sektor bankowy w dalszym ciągu boryka się z wyzwaniem związanym z rentownością. Zdaniem autorów dokumentu możliwości finansowania się Cypru oraz zdolność do obsługi zadłużenia należy ocenić jako solidne.

1.3.2. Ocena gospodarki Hiszpanii

Zdaniem KE Hiszpania doświadczyła gwałtownego spowolnienia gospodarczego w 2020 r. Mimo utrzymującej się wysokiej niepewności związanej z dalszym przebiegiem pandemii COVID-19 spodziewane jest silne odbicie gospodarki w 2021 r. Wybuch pandemii COVID-19 doprowadził do bezprecedensowego spadku PKB w Hiszpanii w 2020 r. (10,8%). Zgodnie z wiosennymi prognozami gospodarczymi KE oczekuje się, że produkcja zacznie rosnać w drugim kwartale br., co doprowadzi do ożywienia gospodarczego. Według prognoz PKB kraju ma wzrosnąć o 5,9% w 2021 r.

Polityka fiskalna prowadzona przez Hiszpanię złagodziła krótkoterminowe skutki kryzysu i ograniczyła jego wpływ na długoterminową stabilność. Poważne spowolnienie gospodarcze i działania rządu zgodne z wytycznymi UE, mające na celu zminimalizowanie gospodarczych i społecznych konsekwencji kryzysu, doprowadziły do wzrostu zarówno deficytu finansów publicznych (do

11,0% PKB), jak i relacji długu do PKB (do 120,0%) w 2020 r. Władze Hiszpanii wspierają ożywienie gospodarcze także w 2021 r. przez wykorzystanie funduszy spójności UE, w szczególności przez dodatkowe inwestycje i reformy realizowane za pomocą RRF, i będą kontynuować tę politykę w najbliższych latach.

Środki publiczne przyjęte przez władze w celu wsparcia przedsiębiorstw i gospodarstw domowych odegrały ważną rolę również w sektorze bankowym. W raporcie zauważono, że wsparcie dla kredytobiorców (tj. ustawowe moratoria kredytowe i dobrowolne moratoria udzielane przez banki oraz publiczne systemy gwarancji) zapobiegło pogorszeniu się jakości aktywów i ułatwiło przepływ kredytu do gospodarki. Działalność kredytowa była wspierana głównie przez nasilenie akcji kredytowej dla przedsiębiorstw niefinansowych, popartej gwarancjami państwowymi. W ocenie ekspertów Hiszpania zachowała zdolność do obsługi zadłużenia w ramach ESM.

1.3.3. Ocena gospodarki Irlandii

Czternasta misja oceny gospodarki irlandzkiej w ramach PPS odbyła się w dniach 22–25 marca br.

Zgodnie z opublikowanym przez KE [raportem](#) gospodarka Irlandii odnotowała wzrost w 2020 r. na skutek dobrych wyników korporacji międzynarodowych mających siedzibę w Irlandii, głównie z sektora farmaceutycznego i teleinformatycznego. Jednocześnie krajowa gospodarka skurczyła się m.in. w następstwie ograniczeń wprowadzonych w związku z pandemią, które obniżyły konsumpcję prywatną i hamowały inwestycje. Antycykliczna polityka fiskalna łagodziła natomiast negatywne skutki ekonomiczne i społeczne pandemii. Zakończenie okresu przejściowego po wyjściu Wielkiej Brytanii z UE, 31 grudnia 2020 r., stanowiło dodatkowe wyzwanie dla działalności niektórych przedsiębiorstw.

Wskaźniki ekonomiczne wskazują na dostosowanie się gospodarstw domowych i przedsiębiorstw do nowej rzeczywistości oraz na mniejszy spadek PKB na przełomie roku niż na początku pandemii. Postępy w realizacji programu szczepień, oczekiwana redukcja oszczędności gospodarstw domowych, a także szybko poprawiająca się światowa sytuacja gospodarcza stanowią przesłankę silnego wzrostu w drugiej połowie 2021 r. i w 2022 r.

Odpowiedź rządu Irlandii na pandemię miała wpływ na saldo oraz zadłużenie instytucji rządowych i samorządowych. Jednak przy ogólnym deficycie finansów publicznych na poziomie 5% PKB wyniki fiskalne za 2020 r. okazały się lepsze od oczekiwanych w następstwie stabilnych przychodów oraz wzrostu PKB. Perspektywy fiskalne są obarczone dość dużym ryzykiem.

W raporcie podkreślono, że irlandzki sektor finansowy do tej pory dobrze radził sobie z konsekwencjami pandemii. Banki utrzymywały silną pozycję kapitałową i płynnościową. EBC i bank centralny Irlandii wspierały akcję kredytową, podczas gdy pomoc rządowa dla firm i gospodarstw domowych łagodziła negatywne skutki pandemii. Jednak niektóre z tych skutków mogą wystąpić

z opóźnieniem, zwłaszcza w momencie wycofania szeroko zakrojonego wsparcia. Prawdopodobnie pogłębi się problem rentowności sektora bankowego za sprawą strat kredytowych, m.in. z tytułu NPLs.

W dokumencie stwierdzono, że Irlandia zachowuje zdolność do obsługi instrumentów pomocowych w ramach ESM.

1.3.4. Ocena gospodarki Portugalii

Także 2 czerwca br. KE opublikowała raport o stanie gospodarki Portugalii. Dokument prezentuje wyniki trzynastej misji oceny gospodarki portugalskiej w ramach PPS. Misja odbyła się między 15 a 19 marca br.

W publikacji podkreślono, że gospodarka Portugalii skurczyła się o 7,6% w 2020 r. na skutek pandemii COVID-19, ale wynik był o 1,7 pkt proc. lepszy niż prognozy przedstawione w poprzednim przeglądzie. Największy spadek odnotowano w eksporcie usług (36,8%), co odzwierciedla duże znaczenie turystyki zagranicznej dla gospodarki kraju.

Tak jak w przypadku innych państw UE działania rządu wspierające przedsiębiorców i pracowników znacznie złagodziły gospodarcze i społeczne konsekwencje pandemii. Stopa bezrobocia wzrosła tylko nieznacznie: z 6,5% w 2019 r. do 6,9% w 2020 r., a zatrudnienie spadło o 1,7%.

Według ekspertów pandemia COVID-19 odbiła się również na finansach publicznych Portugalii. Niewielka nadwyżka budżetowa Portugalii w 2019 r. (0,1% PKB) zmieniła się w deficyt w wysokości 5,7% PKB w 2020 r., co było efektem m.in. niższych dochodów i zwiększonych potrzeb w zakresie wydatków. Pomimo tego pogorszenia deficyt w 2020 r. okazał się niższy niż zrewidowany cel w wysokości 7,3% PKB, założony w budżecie państwa na 2021 r.

Portugalski sektor bankowy wzmocnił w 2020 r. swoją stabilność. Środki wsparcia gospodarczego, w szczególności moratoria na spłaty kredytów, zapobiegły gwałtownemu wzrostowi NPLs. W ogólnej ocenie autorów raportu Portugalia zachowała zdolność do spłaty zadłużenia w ramach ESM.

1.4. Propozycja budżetu UE na 2022 r.

KE zaproponowała 8 czerwca br. [budżet UE](#) na 2022 r. z wydatkami w wysokości 167,8 mld euro. Ponadto budżet UE ma zostać wsparty szacunkową kwotą 143,5 mld euro w postaci dotacji w ramach Next Generation EU. Wszystkie te zasoby mają się przyczynić do uruchomienia inwestycji, które pobudzą ożywienie gospodarcze, zapewnią zrównoważony rozwój i przyczynią się do tworzenia miejsc pracy. Ekologia i cyfryzacja będą traktowane priorytetowo. KE proponuje w szczególności przeznaczyć:

- 118,4 mld euro dotacji z Next Generation EU w ramach RRF na łagodzenie gospodarczych i społecznych skutków pandemii COVID-19 oraz na transformację ekologiczną i cyfrową;

- 53,0 mld euro na wspólną politykę rolną i 972 mln euro na europejski fundusz morski, rybacki i akwakultury;
- 36,5 mld euro na działania z zakresu rozwoju regionalnego i spójności oraz 10,8 mld euro z Next Generation EU w ramach wsparcia odbudowy służącej spójności oraz terytoriom Europy (Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe, REACT-EU) na reagowanie kryzysowe i działania naprawcze;
- 13,1 mld euro na badania naukowe i innowacje, z czego 12,2 mld euro na unijny program badawczy „Horyzont Europa”;
- 5,5 mld euro na europejskie inwestycje strategiczne.

1.5. Publikacja listy wskaźników wykorzystywanych do monitorowania postępów w tworzeniu unii rynków kapitałowych

W opublikowanym 9 czerwca br. roboczym [dokumencie](#) KE zamieszczono listę wskaźników, które będą wykorzystywane do śledzenia zmian na rynkach kapitałowych oraz monitorowania postępów w tworzeniu unii rynków kapitałowych (*capital markets union*, CMU). Umożliwi to uzupełnienie oceny działań podjętych w ramach budowy CMU o informacje ilościowe i jakościowe. Dzięki wykorzystaniu tych wskaźników łatwiej będzie zidentyfikować przepisy wymagające dostosowania oraz wskazać nowe obszary, w odniesieniu do których należy podjąć działania.

Opublikowane przez KE wskaźniki zostały podzielone na trzy grupy w celu monitorowania tendencji na rynkach kapitałowych istotnych z punktu widzenia osiągnięcia trzech nadrzędnych celów CMU, tj.:

- ułatwienia przedsiębiorstwom z UE dostępu do finansowania,
- zwiększenia udziału długoterminowych oszczędności i inwestycji osób fizycznych w UE,
- zwiększenia integracji rynków kapitałowych, tak by tworzyły w pełni jednolity rynek.

Przy wyborze wskaźników zadbano, aby były ściśle powiązane z celami CMU, dostępne dla wszystkich państw członkowskich oraz obejmowały okres od 2015 r. Jednocześnie w dokumencie zaznaczono, że lista wskaźników pozostanie otwarta, aby umożliwić dodanie nowych, w szczególności w odniesieniu do tzw. zielonego finansowania (*green finance*), gdy tylko będą dostępne odpowiednie dane. Zapowiedziano również, że lista wskaźników będzie aktualizowana co roku.

1.6. Konsultacje w sprawie funkcjonowania wtórnych rynków kredytów zagrożonych

KE rozpoczęła 16 czerwca br. [konsultacje](#) w sprawie zwiększenia przejrzystości i poprawy funkcjonowania wtórnych rynków NPLs. Konsultacje potrwać do 8 września 2021 r. Ich celem jest identyfikacja barier prawidłowego funkcjonowania wtórnych rynków NPLs oraz możliwych działań wspierających rozwój tych rynków, związanych z poprawą jakości danych dotyczących NPLs. Dodatkowo w wyniku konsultacji KE będzie mogła ocenić, czy zasadne jest zastosowanie skoordynowanych działań i/lub środków mających poprawić funkcjonowanie wtórnych rynków NPLs, w szczególności przez zmniejszenie asymetrii informacji wśród uczestników rynku, zwiększenie

płynności rynków oraz ograniczenie różnicy między ceną sprzedaży a ceną kupna. W konsultacjach ma uczestniczyć szerokie grono interesariuszy, a w szczególności bezpośredni lub pośredni uczestnicy wtórnych rynków NPLs, m.in. sprzedawcy i nabywcy NPLs, instytucje kredytowe, spółki zarządzające aktywami oraz pośrednicy świadczący usługi związane z funkcjonowaniem rynków NPLs.

2. Rada Unii Europejskiej

2.1. Przyjęcie funduszu na rzecz sprawiedliwej transformacji

Rada UE [przyjęła](#) 7 czerwca br. [rozporządzenie](#) ustanawiające fundusz na rzecz sprawiedliwej transformacji (Just Transition Fund, JTF). Celem powołania funduszu jest łagodzenie negatywnych społeczno-gospodarczych skutków transformacji klimatycznej w regionach uzależnionych od paliw kopalnych oraz wysokoemisyjnego przemysłu, w szczególności zmniejszanie negatywnych konsekwencji tej transformacji dla zatrudnienia oraz finansowanie dywersyfikacji i modernizacji lokalnej gospodarki.

Fundusz będzie dysponować kwotą 17,5 mld euro, z czego 7,5 mld zostanie udostępnione w ramach zobowiązań budżetowych na okres 2021–2027, a 10 mld euro – z instrumentu Next Generation UE w latach 2021–2023. Doliczając wkłady własne państw członkowskich oraz ewentualne przesunięcia środków z europejskiego funduszu rozwoju regionalnego i europejskiego funduszu społecznego+ (EFS+), będzie można uzyskać środki o łącznej wysokości około 30 mld euro. Ze wsparcia działań prowadzących do dywersyfikacji gospodarczej, modernizacji i restrukturyzacji będą mogły skorzystać małe, średnie oraz nowo powstające przedsiębiorstwa. W ramach funduszu finansowane będą także szkolenia i zmiana kwalifikacji zawodowych oraz pomoc w poszukiwaniu pracy. Inwestycje będą również obejmować cyfryzację, badania naukowe, transfer technologii i innowacje, a także projekty pozwalające na redukcję gazów cieplarnianych i produkcję czystej energii. Wsparcia nie mogą otrzymać przedsięwzięcia związane z energią pozyskiwaną z paliw kopalnych oraz energią jądrową.

Środki będą udostępniane jedynie na inwestycje, które znajdują uzasadnienie w terytorialnych planach sprawiedliwej transformacji, przygotowanych przez państwa członkowskie UE i zatwierdzonych przez KE. Kwota zarezerwowana dla Polski stanowi 20% ogólnej kwoty funduszu i wynosi 3,5 mld euro.

2.2. Porozumienie polityczne dotyczące projektu dyrektywy w sprawie podmiotów obsługujących kredyty i nabywców kredytów

Zgodnie z [komunikatem](#) KE 7 czerwca 2021 r. osiągnięto porozumienie polityczne między PE i Radą dotyczące projektu dyrektywy w sprawie podmiotów obsługujących kredyty i nabywców kredytów. Jednym z podstawowych celów dyrektywy jest poprawa dostępu do wtórnych rynków NPLs i zwiększenie przejrzystości ich działania m.in. przez wprowadzenie jednakowych wymogów sprawozdawczych dla nabywców kredytów, a także obowiązku powołania podmiotu obsługującego kredyty dla konsumentów i inwestorów z państw trzecich. Dzięki tym zasadom powstanie jednolity rynek dla nabywców kredytów i podmiotów obsługujących kredyty, co przyczyni się do wzrostu konkurencji, podwyższenia średniej ceny sprzedaży NPLs i istotnej obniżki kosztów obsługi kredytu. Zmiany poprawią przejrzystość wtórnych rynków NPLs oraz wzmocnią ochronę praw konsumentów. Dodatkowo ograniczą negatywny wpływ potencjalnego wzrostu NPLs w wyniku pandemii COVID-19 na stabilność finansową.

2.3. Posiedzenie Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych 18 czerwca 2021 r.

Unijni ministrowie gospodarki i finansów podsumowali ożywienie gospodarcze w Europie oraz wymienili poglądy na temat obowiązujących przepisów dotyczących podatku VAT i stanu prac nad budową unii bankowej. Omówili również stabilność budżetową w ramach tzw. semestru europejskiego 2021.

Rada przyjęła także zalecenie, uwzględniając zalecenie KE, dla Rumunii w ramach procedury nadmiernego deficytu, zgodnie z którym termin korekty nadmiernego deficytu został przełożony z 2022⁴ na 2024 r. Przyczyną wydłużenia okresu przewidzianego na zlikwidowanie nadmiernego deficytu są poważne implikacje pandemii COVID-19 dla gospodarki Rumunii, w tym polityki fiskalnej tego kraju. Nowy termin pozwoli na wspieranie ożywienia gospodarczego przy jednoczesnym zapewnieniu stabilności budżetowej. Z zalecenia wynika, że aby dotrzymać nowego terminu, Rumunia będzie musiała zredukować deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych do następujących wartości: 8,0% PKB w 2021 r., 6,2% PKB w 2022 r., 4,4% PKB w 2023 r. oraz 2,9% PKB w 2024 r., co zgadza się z celami rządu Rumunii. Zalecenie uwzględnia zmienione otoczenie gospodarcze, aktualną sytuację fiskalną Rumunii, zmiany budżetowe w 2020 r., budżet przyjęty na 2021 r. oraz nową strategię budżetową. Zgodnie z dokumentem Rumunia do 15 października 2021 r. powinna przedłożyć szczegółowe sprawozdanie na temat planowanej strategii konsolidacji, która pozwoli zrealizować cele wyznaczone w zaleceniu.

2.4. Przyjęcie europejskiego prawa klimatycznego

Rada UE zatwierdziła 28 czerwca br. europejskie prawo o klimacie. Rozporządzenie⁵ ustala jako prawnie wiążący cel⁶ redukcję do 2030 r. emisji gazów cieplarnianych netto⁷ o 55% względem poziomu z 1990 r. oraz neutralność klimatyczną do 2050 r. Po tym okresie UE będzie dążyć do ujemnych emisji. Rozporządzenie wyznacza także działania, jakie UE i państwa członkowskie muszą podjąć w celu ograniczenia emisji. Są to: dokonanie przeglądu unijnych aktów prawnych pod kątem osiągania celów klimatycznych, ustalenie pośredniego celu redukcji na 2040 r. oraz publikacja przewidywanego budżetu emisyjnego na lata 2030–2050⁸. Ponadto KE przyjmie i będzie regularnie aktualizować unijną strategię przystosowania się do zmian klimatu, a państwa członkowskie – krajowe strategie i plany przystosowawcze, uwzględniające strategię unijną. KE będzie dokonywać regularnych ocen (co pięć lat) zbiorowych postępów wszystkich państw członkowskich w za-

⁴ Zalecenie Rady z kwietnia 2020 r. dla Rumunii w sprawie usunięcia nadmiernego deficytu do 2022 r.

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (europejskie prawo o klimacie).

⁶ Dotychczas były to zobowiązania polityczne.

⁷ Tj. emisji gazów po odliczeniu ich pochłaniania.

⁸ Tj. orientacyjnej całkowitej ilości netto gazów cieplarnianych, które zostaną wyemitowane w tym okresie.

kresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz zbiorowych postępów w realizacji celu neutralności, a także ocen spójności unijnych oraz krajowych środków z przyjętymi celami klimatycznymi i adaptacyjnymi.

Na mocy rozporządzenia zostanie powołany europejski naukowy komitet doradczy, złożony z niezależnych ekspertów, którzy będą doradzać KE w sprawie zmian klimatu, a także przygotowywać sprawozdania na temat celów klimatycznych, unijnych działań i planów oraz ich spójności z europejskim prawem klimatycznym i międzynarodowymi zobowiązaniami UE wynikającymi z porozumienia paryskiego.

Rozporządzenie wejdzie w życie dwudziestego dnia po opublikowaniu go w Dzienniku Urzędowym UE.

3. Szczyt strefy euro

3.1. Szczyt strefy euro 25 czerwca 2021 r.

W [oświadczeniu](#) wydanym w związku ze szczytem strefy euro (posiedzenie w składzie rozszerzonym) znalazły się kwestie dotyczące m.in.: stabilności fiskalnej, unii bankowej oraz unii rynków kapitałowych.

Podczas szczytu liderzy UE zwrócili się do Eurogrupy w rozszerzonym składzie o niezwłoczne uzgodnienie, w drodze konsensusu, etapowego harmonogramu prac nad wszystkimi elementami niezbędnymi do ukończenia budowy unii bankowej. Wcześniej, w trakcie [posiedzenia](#) Eurogrupy w rozszerzonym składzie 17 czerwca 2021 r., przewodniczący Paschal Donohoe zapowiedział, że w bieżącym roku nastąpi powrót do prac nad uzgodnieniem wiarygodnego i ambitnego planu działań w tym obszarze. Ponadto podczas spotkania przewodniczący grupy roboczej wysokiego szczebla do spraw europejskiego systemu ubezpieczenia depozytów EDIS (High-Level Working Group on European Deposit Insurance Scheme) przedstawił postępy prac nad planem.

W odniesieniu do unii rynków kapitałowych szefowie państw i rządów podkreślili konieczność szybkiego wdrożenia planu działania na rzecz CMU⁹ zgodnie z priorytetami wskazanymi przez Radę UE w konkluzjach z 3 grudnia 2020 r.¹⁰ Zwrócono również uwagę na potrzebę zajęcia się wyzwaniami o charakterze strukturalnym, w szczególności uregulowanie kwestii upadłości przedsiębiorstw.

⁹ Więcej o nowym planie działania w odniesieniu do CMU w „Przeglądzie Spraw Europejskich” sierpień–październik 2020 r.

¹⁰ Więcej o konkluzjach Rady UE w „Przeglądzie Spraw Europejskich” grudzień 2020 r.

4. Eurogrupa

4.1. Posiedzenie Eurogrupy 17 czerwca 2021 r.

KE oraz Europejski Bank Centralny (EBC) przedstawiły główne wnioski wynikające z raportów o stanie gospodarek Cypru, Hiszpanii, Irlandii i Portugalii w ramach PPS. Podczas posiedzenia omówiono również postępy Grecji we wdrażaniu reform i perspektywy makroekonomiczne tego kraju na podstawie dziesiątego sprawozdania ze wzmocnionego nadzoru. W wydanym oświadczeniu Eurogrupa wyraziła zadowolenie, że w ocenie instytucji europejskich Grecja spełnia warunki pozwalające na uwolnienie piątej transzy środków pomocowych w wysokości 748 mln euro.

Eurogrupa omówiła także funkcjonowanie mechanizmu kursów walutowych II (Exchange Rate Mechanism, ERM II). Bułgaria oraz Chorwacja przedstawiły aktualny stan wdrażania reform gospodarczych, do których zobowiązały się, przystępując 10 lipca 2020 r. do mechanizmu ERM II.

5. Europejski Bank Centralny

5.1. Dwudziesty raport roczny EBC na temat międzynarodowej roli euro

EBC opublikował 2 czerwca br. dwudziesty [raport](#) roczny na temat międzynarodowej roli euro. Zgodnie z raportem w 2020 r. międzynarodowa rola euro pozostała stabilna – euro było drugą po dolarze najczęściej wykorzystywaną walutą na świecie. W szczególności zasadniczo stabilny pozostał udział euro w finansowaniu kredytami międzynarodowymi, międzynarodowymi dłużnymi papierami wartościowymi oraz jako waluty fakturowania w przypadku importu towarów spoza strefy euro. Odnotowano natomiast spadek udziału euro w światowych zagranicznych rezerwach walutowych (o 0,7 pkt proc.), emisji instrumentów dłużnych nominowanych w walutach obcych (o ok. 2 pkt proc.) i depozytach międzynarodowych (o 3 pkt proc.). Ponadto w 2020 r. euro było kluczową walutą światową, w której nominowano tzw. zielone obligacje.

5.2. Decyzje w sprawie polityki pieniężnej

Rada Prezesów EBC na [posiedzeniu](#) 10 czerwca 2021 r. podjęła decyzję o pozostawieniu stóp procentowych na niezmiennym poziomie. Wynoszą one:

- 0,00% – stopa procentowa podstawowych operacji refinansujących,
- 0,25% – stopa kredytu w banku centralnym,
- -0,50% – stopa depozytu w banku centralnym na koniec dnia.

Podobnie jak w poprzednich miesiącach podczas [konferencji prasowej](#) po posiedzeniu Christine Lagarde poinformowała, że Rada Prezesów oczekuje, że podstawowe stopy procentowe EBC zostaną na obecnym lub niższym poziomie, dopóki Rada nie stwierdzi, że perspektywy inflacji w horyzoncie czasowym jej projekcji zbliżają się do poziomu wystarczająco bliskiego, ale nieprzekraczającego 2% oraz że znajduje to odzwierciedlenie w dynamice inflacji bazowej.

EBC będzie nadal prowadzić zakupy w ramach nadzwyczajnego programu skupu aktywów w czasie pandemii (*pandemic emergency purchase programme*, PEPP), do wyznaczonego limitu w wysokości 1 bln 850 mld euro. Zakupy te będą trwały co najmniej do końca marca 2022 r. lub dopóki Rada Prezesów nie uzna, że kryzysowa faza pandemii COVID-19 dobiega końca. Na podstawie oceny warunków finansowania oraz prognoz inflacji Rada Prezesów oczekuje, że w nadchodzącym kwartale zakupy w ramach PEPP będą prowadzone w znacznie szybszym tempie niż w pierwszych miesiącach bieżącego roku. Papiery wartościowe nabyte w ramach programu będą reinwestowane co najmniej do końca 2023 r.

Program skupu aktywów będzie w dalszym ciągu realizowany na poziomie 20 mld euro miesięcznie. Program zakończy się na krótko przed rozpoczęciem podnoszenia stóp procentowych przez EBC. Reinwestycje będą również prowadzone przez dłuższy czas po tym, jak EBC zacznie podnosić stopy procentowe: „tak długo, jak długo będzie to konieczne do utrzymania korzystnych warunków płynnościowych i zdecydowanie łagodnej polityki pieniężnej”.

Znaczna ilość płynności będzie również nadal dostarczana w ramach operacji refinansujących. Środki pozyskane przez banki w trzeciej serii ukierunkowanych dłuższych operacji refinansujących odgrywają ważną rolę w podtrzymaniu akcji kredytowej dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych.

5.3. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych

W ramach konsultacji projektów krajowych oraz unijnych aktów prawnych EBC opublikował w czerwcu br. następujące [opinie](#):

- do projektu regulacji cypryjskiej w sprawie roli banku centralnego Cypru w zakresie wydawania gwarancji rządowych dla instytucji kredytowych (CON/2021/21),
- do projektu regulacji węgierskiej w sprawie niedopasowania terminów zapadalności aktywów instytucji kredytowych na Węgrzech wyrażonych w forintach (CON/2021/22),
- do zmiany regulacji austriackiej w sprawie udziału Austrii w wybranych inicjatywach MFW (CON/2021/23).

6. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego

6.1. Raport dotyczący wpływu długoterminowego utrzymywania się niskich stóp procentowych na stabilność finansową

ESRB opublikowała 1 czerwca 2021 r. [raport](#) dotyczący wpływu niskiego poziomu stóp procentowych (*low interest rate environment*, LIRE) na stabilność finansową. Celem raportu jest weryfikacja wniosków zawartych w raporcie ESRB z 2016 r. poświęconym temu zagadnieniu¹¹ oraz wskazanie działań makroostrożnościowych, które mogą zostać podjęte w celu zmniejszenia ryzyka systemowego wynikającego z LIRE.

W raporcie wskazano, że realne i nominalne stopy procentowe obniżają się od lat 80. XX w. oraz że istotnie wzrosło prawdopodobieństwo realizacji scenariusza długookresowego utrzymania się stóp procentowych na niskim poziomie. Do 2020 r. stopy procentowe nie wzrosły do poziomów obserwowanych przed globalnym kryzysem finansowym, co więcej – spadły do poziomów niższych, niż zakładano w 2016 r. Skutki pandemii COVID-19 dodatkowo zwiększają prawdopodobieństwo utrzymywania się stóp procentowych na jeszcze niższym poziomie przez dłuższy czas.

W raporcie zasadniczo potwierdzono wnioski sformułowane w 2016 r., m.in. dotyczące trzech głównych źródeł ryzyka dla stabilności finansowej związanych z LIRE. Są to: (i) obniżona rentowność i zmniejszona odporność banków oraz tych sektorów systemu finansowego, które oferują produkty z długoterminowymi, gwarantowanymi stopami zwrotu, (ii) podejmowanie nadmiernego ryzyka (*search for yield*) przez uczestników rynku finansowego, a także (iii) szybko zwiększająca się rola finansowania rynkowego, co może oznaczać większą wrażliwość na szoki rynkowe i ryzyko wzajemnych powiązań między podmiotami rynku finansowego.

W szczególności podkreślono istotność następujących czterech obszarów, dla których wskazano niezbędne działania makroostrożnościowe mające na celu ograniczenie zidentyfikowanych rodzajów ryzyka wynikających z LIRE:

- 1) obszar rentowności i odporności banków: usunięcie potencjalnych przeszkód konsolidacji i restrukturyzacji sektora bankowego, ponowne rozważenie zasad postępowania w przypadku problemów słabych banków, a także zachęcanie banków do cyfrowej transformacji i poprawy efektywności kosztowej;
- 2) obszar nadmiernego zadłużenia: stworzenie lepszych mechanizmów monitorowania zadłużenia i sposobów jego restrukturyzacji, opracowanie instrumentów ograniczających wzrost nadmiernego zadłużenia przedsiębiorstw, a także minimalnego zestawu narzędzi typu *borrower-based*¹² dla gospodarstw domowych w UE;

¹¹ Więcej na temat raportu ESRB z 2016 r. w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z listopada 2016 r.

¹² Narzędzia typu *borrower-based* to najczęściej limity obciążania bieżących dochodów kredytobiorcy zobowiązaniami kredytowymi lub kosztami ich obsługi.

- 3) obszar systemowego ryzyka płynności: poprawa sprawozdawczości i skuteczniejsze wykorzystywanie już dostępnych danych, wdrożenie płynnościowych testów warunków skrajnych dla całego systemu finansowego oraz stworzenie makroostrożnościowych wymogów płynnościowych;
- 4) obszar trwałości modeli biznesowych ubezpieczycieli i funduszy emerytalnych: ustanowienie ram restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji dla firm ubezpieczeniowych, wprowadzenie środków makroostrożnościowych ograniczających ryzyko wynikające z LIRE w obu sektorach.

6.2. Posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego

Podczas [posiedzenia](#) Rady Generalnej ESRB, które odbyło się 24 czerwca br., dokonano oceny kluczowych rodzajów ryzyka systemowego w UE oraz działań, które można podjąć w celu ich ograniczania. Podkreślono, że poprawa prognoz gospodarczych zmniejszyła prawdopodobieństwo zrealizowania się skrajnego scenariusza oraz ryzyko przeniesienia się kryzysu wywołanego pandemią COVID-19 na system finansowy. W związku z tym Rada Generalna zwróciła uwagę, że możliwe będzie nieprzedłużenie Zalecenia ESRB w sprawie ograniczenia podziału dochodów w czasie pandemii COVID-19 (ESRB/2020/15) – którego termin obowiązywania wygaśnie z końcem września br. – o ile warunki w gospodarce i w sektorze finansowym nie ulegną znaczącemu pogorszeniu. Do organów właściwych należałaby wtedy ocena – na poziomie poszczególnych instytucji finansowych – czy ewentualne wypłaty są dokonywane z zachowaniem odpowiedniej ostrożności i uwzględniają sytuację konkretnej instytucji oraz otoczenie gospodarcze, w którym ona działa. Rada Generalna omówi tę kwestię na posiedzeniu 23 września br.

W trakcie posiedzenia podkreślono także, że ożywienie w dalszym ciągu zależy od utrzymywania działań pomocowych z zakresu polityki fiskalnej i pieniężnej, które jak dotąd pozwoliły uniknąć nagłego wzrostu upadłości przedsiębiorstw. ESRB kontynuuje ponadto monitorowanie wpływu na stabilność finansową krajowych działań fiskalnych podejmowanych w celu ochrony gospodarek przed kryzysem spowodowanym pandemią COVID-19.

Rada Generalna zwróciła uwagę, że źródłem istotnego ryzyka systemowego, które wymaga ścisłego monitorowania, pozostaje wpływ prywatnego sektora niefinansowego na sektor bankowy, w szczególności w rezultacie pogarszania się jakości aktywów. Podkreślono konieczność odpowiedniego uwzględniania przez banki ryzyka kredytowego w procesie klasyfikowania kredytów i zawiązywania na nie rezerw. W związku z tym wskazane jest podjęcie działań mających na celu rozwiązanie problemów z jakością aktywów – m.in. zwiększenie możliwości zarządzania NPLs przez banki oraz restrukturyzacja zobowiązań kredytobiorców nadmiernie zadłużonych, ale rentownych.

Ponadto Rada Generalna odnotowała wzrost ryzyka przeszacowania cen aktywów w obliczu rosnących oczekiwań inflacyjnych oraz rentowności długoterminowych obligacji w Stanach Zjednoczonych. Zjawisko to może się przenieść na europejski rynek obligacji i zagrozić niebankowym instytucjom finansowym.

Podczas czerwcowego posiedzenia Rady Generalnej ESRB dyskutowano na temat kluczowych czynników ryzyka w UE, w tym związanych z pandemią COVID-19. Omówiono ponadto zagrożenia związane z rynkami nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w UE oraz skutki ryzyka klimatycznego dla stabilności finansowej UE.

Przedmiotem dyskusji były także czynniki ryzyka związane z rynkami nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w UE. Ceny nieruchomości mieszkaniowych były dotąd odporne na skutki pandemii COVID-19, m.in. dzięki działaniom pomocowym, takim jak moratoria na spłatę kredytów lub programy ochrony miejsc pracy, a także z powodu niskich stóp procentowych. W niektórych państwach szybko rosnące ceny mieszkań i akcja kredytowa mogą potęgować istniejące zagrożenia związane z nadmiernym poziomem zadłużenia gospodarstw domowych oraz przeszacowanymi cenami nieruchomości. Z kolei w przypadku nieruchomości komercyjnych w niektórych segmentach rynku przeszacowanie cen już nastąpiło. Jest to istotne dla stabilności finansowej, bowiem w niektórych krajach banki mają duże i ryzykowne ekspozycje na nieruchomości komercyjne. Rada Generalna będzie kontynuowała monitorowanie sytuacji na rynkach nieruchomości.

W trakcie spotkania omówiono także skutki dla stabilności finansowej UE wynikające z ryzyka klimatycznego. Grupa zadaniowa ESRB i EBC przeprowadziła analizę zagrożeń dla systemu finansowego wynikających ze zmian klimatycznych. Wykazała ona, że ryzyko to jest silnie skoncentrowane w niektórych sektorach, regionach i instytucjach finansowych. Analiza ta była także punktem wyjścia do oceny ryzyka stabilności finansowej banków, zakładów ubezpieczeń i funduszy inwestycyjnych. Raport w tej sprawie został opublikowany 1 czerwca 2021 r.

ESRB opublikowała też kolejną, trzydziestą szóstą edycję [risk dashboard](#), która zawiera zestawienie wskaźników ilościowych i jakościowych przedstawiających sytuację w systemie finansowym UE.

7. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego

7.1. Raport roczny z działalności EBA w 2020 r.

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (European Banking Authority, EBA) opublikował 3 czerwca 2021 r. [raport](#), przedstawiający sprawozdanie z jego działalności w 2020 r. oraz priorytety przyszłych działań. EBA zwrócił uwagę, że rok 2020 był wyjątkowy ze względu na wybuch pandemii COVID-19, która wprowadziła zmiany i wyzwania w pracy urzędu. W raporcie przedstawiono doraźne działania podjęte przez EBA w celu złagodzenia wpływu COVID-19 na sektor bankowy UE. W szczególności EBA podjął działania ostrożnościowe i nadzorcze, których celem było wspieranie akcji kredytowej banków dla gospodarki realnej. Działania te obejmowały m.in. publikację wytycznych w sprawie ustawowych i pozaustawowych moratoriów na spłaty kredytów¹³ oraz wytycznych dotyczących raportowania i ujawniania danych o ekspozycjach narażonych na skutki kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19¹⁴.

EBA monitorował także czynniki ryzyka dla stabilności sektora bankowego w UE oraz podejmował działania mające na celu zwiększenie przejrzystości sektora. Mimo przełożenia o rok ogólnounijnych testów warunków skrajnych ze względu na pandemię COVID-19 wiosną 2020 r. EBA przeprowadził dodatkowe¹⁵ ćwiczenie ujawniające (tzw. *transparency exercise*), aby dostarczyć uczestnikom rynku zaktualizowane informacje na temat ekspozycji banków i jakości ich aktywów.

Pomimo wyzwań związanych z pandemią COVID-19 EBA zrealizował większość prac zaplanowanych na 2020 r. W szczególności nadal monitorował wdrażanie globalnych standardów Bazylea III w celu zapewnienia bezpiecznego i sprawnego funkcjonowania systemu bankowego UE.

Jako priorytetowe obszary prac EBA na 2021 r. wskazano: przegląd ram testów warunków skrajnych, przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, innowacje finansowe i zrównoważone finansowanie.

7.2. Opinia w sprawie planów przedłużenia przez władze francuskie obowiązywania instrumentu makroostrożnościowego na podstawie art. 458 rozporządzenia w sprawie wymogów kapitałowych

EBA opublikował 3 czerwca br. [opinię](#) w sprawie planów przedłużenia o dwa lata przez Francuską Radę Stabilności Finansowej obowiązywania instrumentu wprowadzonego w 2018 r.¹⁶ w trybie przewidzianym w art. 458 rozporządzenia w sprawie wymogów kapitałowych (*capital requirements*

¹³ Więcej na temat wytycznych w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z kwietnia 2020 r.

¹⁴ Więcej na temat wytycznych w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z czerwca 2020 r.

¹⁵ Zwykle wyniki *transparency exercise* publikowane są raz do roku – na jesieni.

¹⁶ Instrument został wprowadzony w 2018 r. na dwa lata, następnie w 2020 r. przedłużono jego obowiązywanie o rok – do końca czerwca 2021 r.

regulation, CRR). Instrument ten obejmuje obniżenie do 5% limitu ekspozycji na wysoce zadłużone duże francuskie przedsiębiorstwa niefinansowe. Limit obowiązuje na najwyższym poziomie konsolidacji i dotyczy sześciu grup bankowych zaliczanych do globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub innych instytucji o znaczeniu systemowym.

Biorąc pod uwagę informacje przedstawione przez władze francuskie, EBA przyznał, że wprowadzony instrument może pomóc w utrzymaniu stabilności finansowej oraz zapobieganiu szokom systemowym w gospodarce francuskiej i unijnej, chroniąc poszczególnych kredytodawców o znaczeniu systemowym przed ryzykiem związanym z niewypłacalnością przedsiębiorstw. W związku z tym EBA nie zgłosił sprzeciwu wobec przedłużenia obowiązywania powyższych wymogów. Biorąc jednak pod uwagę wzrost zadłużenia przedsiębiorstw po pandemii COVID-19, EBA zachęcił władze francuskie, by uważnie monitorowały rozwój sytuacji w okresie stosowania instrumentu, w szczególności jego wszelkie niezamierzone konsekwencje dla podaży kredytu.

7.3. Propozycja większej harmonizacji ram prawnych w odniesieniu do oddziałów instytucji kredytowych z państw trzecich

W opublikowanym 23 czerwca br. [raporcie](#) EBA przedstawił sprawozdanie na temat traktowania oddziałów instytucji kredytowych z państw trzecich zgodnie z przepisami prawa krajowego państw członkowskich, do czego zobowiązuje go dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych V (Capital Requirements Directive V, CRD V).

W dokumencie przedstawiono wyniki przeglądu krajowych regulacji i praktyk nadzorczych dotyczących działalności oddziałów instytucji kredytowych z państw trzecich, przeprowadzonego we współpracy z właściwymi organami, oraz mapowania tych oddziałów ustanowionych w państwach członkowskich. Badanie wykazało zwiększenie aktywności oddziałów instytucji kredytowych z państw trzecich w UE w okresie od 31 grudnia 2019 r. do 31 grudnia 2020 r. Zgodnie z danymi na koniec 2020 r. w 17 państwach UE prowadzi działalność 106 oddziałów instytucji kredytowych z państw trzecich. Posiadają one aktywa ogółem o łącznej wartości 510,23 mld euro, z czego 86% koncentruje się w czterech krajach. W porównaniu z danymi na koniec 2019 r. liczba oddziałów z państw trzecich wzrosła o 14 podmiotów (czyli o 15%), liczba państw, w których ustanowiono te oddziały, o trzy, a wartość aktywów ogółem oddziałów zwiększyła się o 120,52 mld euro (czyli o 30%).

Biorąc pod uwagę rozwój działalności oddziałów instytucji kredytowych z państw trzecich w UE, EBA sformułował 14 propozycji dotyczących dalszej harmonizacji prawa w UE. Zalecenia dotyczą: scentralizowania na poziomie UE oceny równoważności ram prawnych krajów trzecich (*equivalence*); współpracy z organami macierzystymi z państw trzecich opartej na protokołach ustaleń (*memorandum of understanding*); określenia zakresu wymogów autoryzacyjnych i ostrożnościowych (w szczególności dotyczących kapitału, płynności, zarządzania wewnętrznego oraz księgowości); niektórych aspektów przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu; jednolitych minimalnych ram sprawozdawczych oraz planów naprawy.

EBA proponuje także, by wprowadzić mechanizm przekształcania oddziałów w jednostki zależne jako środek zapobiegania ryzyku i ograniczania go. Mechanizm ten powinien być stosowany wobec oddziałów instytucji kredytowych z państw trzecich, mających określoną wielkość lub spełniających inne ilościowe i jakościowe kryteria, jak również wobec oddziałów prowadzących działalność polegającą na przyjmowaniu depozytów gwarantowanych. Odpowiednie progi powinny zostać określone na podstawie osobnej oceny.

7.4. Raport w sprawie uwzględniania w praktykach nadzorczych ryzyka środowiskowego, społecznego i z zakresu ładu korporacyjnego

EBA opublikował 23 czerwca br. [raport](#) w sprawie sposobu uwzględniania w praktykach nadzorczych kwestii związanych z ryzykiem środowiskowym i społecznym oraz dotyczących ładu korporacyjnego (*environmental, social and governance, ESG*). Raport przygotowano zgodnie z wymogami wobec EBA określonymi w CRD V oraz dyrektywie w sprawie nadzoru ostrożnościowego nad firmami inwestycyjnymi (*Investment Firms Directive, IFD*).

W raporcie sformułowano nowe definicje czynników oraz ryzyka ESG, sporządzono przegląd wskaźników oraz metod pomiaru ryzyka ESG, przedstawiono sposoby uwzględniania ryzyka ESG w strategiach biznesowych i zasadach zarządzania (w tym zarządzania ryzykiem), a także zaproponowano sposób uwzględnienia ryzyka ESG w procesie przeglądu i oceny nadzorczej (*supervisory review and evaluation proces, SREP*). Raport zostanie wykorzystany przez EBA do przygotowania wytycznych w sprawie zarządzania ryzykiem ESG oraz uaktualnienia wytycznych dotyczących procesu SREP. Pod koniec roku EBA planuje wydać standardy techniczne w zakresie ujawnień dotyczących ryzyka ESG, ryzyka fizycznego oraz ryzyka związanego z transformacją (*transition risk*).

7.5. Oświadczenie zachęcające uczestników rynku do ograniczenia stosowania stawek LIBOR

W dniu 24 czerwca br. KE, EBC, EBA oraz Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych wydały wspólne [oświadczenie](#), w którym zachęcają do znacznego zmniejszenia ekspozycji na stawki LIBOR (London Interbank Offered Rate). W oświadczeniu zachęca się uczestników rynku do zaprzestania stosowania 35 stawek LIBOR, w tym LIBOR USD, jako wskaźników referencyjnych w nowych kontraktach tak szybko, jak to możliwe, a najpóźniej do 31 grudnia 2021 r. Ponadto poproszono uczestników, by ograniczyli stosowanie wszystkich stawek LIBOR publikowanych według zmienionej metodyki oraz by wprowadzili we wszystkich kontraktach zawierających stawki LIBOR klauzule awaryjne wskazujące alternatywne wskaźniki referencyjne.

Wydanie oświadczenia wiąże się z [ogłoszeniem](#) 5 marca br. przez brytyjski urząd nadzoru finansowego (Financial Conduct Authority), że wszystkie stawki LIBOR (35) przestaną być opracowywane lub nie będą w pełni reprezentatywne. Nastąpi to po 31 grudnia 2021 r. w przypadku wszystkich stawek LIBOR dla GBP, EUR, CHF i JPY oraz stawek dla USD z terminem na 1 tydzień i na 2 miesiące oraz po 30 czerwca 2023 r. w przypadku pozostałych stawek LIBOR dla USD.

7.6. Opinia w sprawie planów przedłużenia przez władze estońskie obowiązywania instrumentu makroostrożnościowego na podstawie art. 458 CRR

EBA opublikował 25 czerwca br. [opinie](#) w sprawie planów Banku Estonii przedłużenia o dwa lata obowiązywania instrumentu wprowadzonego w 2019 r. w trybie przewidzianym w art. 458 CRR – minimalnej średniej wagi ryzyka w wysokości 15% dla portfela detalicznych kredytów hipotecznych w odniesieniu do banków stosujących metodę wewnętrznych ratingów.

Biorąc pod uwagę przedstawione informacje, EBA uznał za zasadne obawy Banku Estonii dotyczące narastania ryzyka w sektorze nieruchomości mieszkaniowych, ryzyka wynikającego z otoczenia makroekonomicznego oraz wysokiego udziału banków stosujących metodę wewnętrznych ratingów na rynku kredytów mieszkaniowych w tym kraju. W związku z tym EBA nie zgłosił sprzeciwu co do przedłużenia obowiązywania powyższych wymogów.

Zapowiedzi wydarzeń w lipcu 2021 r.

Data	Wydarzenie
5–8 lipca	posiedzenie plenarne Parlamentu Europejskiego
8–9 lipca	posiedzenie Rady Organów Nadzoru Europejskiego Organu Nadzoru Bankowego (EBA)
13 lipca	posiedzenie Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych
22 lipca	posiedzenie Rady Prezesów EBC z decyzją w sprawie polityki pieniężnej
23 lipca	posiedzenie Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych (budżet)

Wykaz skrótów

CHF	frank szwajcarski
CMU	<i>capital markets union</i> , unia rynków kapitałowych
CRD IV	Capital Requirements Directive IV, dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywę 2006/48/WE oraz 2006/49/WE
CRD V	Capital Requirements Directive V, Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/878 z dnia 20 maja 2019 r. zmieniająca dyrektywę 2013/36/UE w odniesieniu do podmiotów zwolnionych, finansowych spółek holdingowych, finansowych spółek holdingowych o działalności mieszanej, wynagrodzeń, środków i uprawnień nadzorczych oraz środków ochrony kapitału
CRR	Capital Requirements Regulation, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012
EBA	European Banking Authority, Europejski Urząd Nadzoru Bankowego
EBC	Europejski Bank Centralny
EBI	Europejski Bank Inwestycyjny
EDIS	European Deposit Insurance Scheme, europejski system ubezpieczenia depozytów
EFSD	europejski fundusz społeczny plus
ERM II	Exchange Rate Mechanism, mechanizm kursów walutowych
ESG	<i>environmental, social and governance</i> , czynniki ekologiczne, społeczne i dotyczące ładu korporacyjnego stosowane w pomiarze zrównowoczenia i etycznego wpływu inwestycji

ESRB	European Systemic Risk Board, Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego
EUR	euro
GBP	funt brytyjski
IFD	Investment Firms Directive, Dyrektywa PE i Rady (UE) 2019/2034 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie nadzoru ostrożnościowego nad firmami inwestycyjnymi oraz zmieniająca dyrektywy 2002/87/WE, 2009/65/WE, 2011/61/UE, 2013/36/UE, 2014/59/UE i 2014/65/UE
JPY	jen japoński
JTF	Just Transition Fund, fundusz sprawiedliwej transformacji
KE	Komisja Europejska
LIBOR	London Interbank Offered Rate
LIRE	<i>low interest rate environment</i> , niski poziom stóp procentowych
MFW	Międzynarodowy Fundusz Walutowy
NPLs	<i>non-performing loans</i> , kredyty zagrożone
PE	Parlament Europejski
PEPP	<i>pandemic emergency purchase programme</i> , nadzwyczajny program skupu aktywów w czasie pandemii
PKB	produkt krajowy brutto
PPS	<i>post programme surveillance</i> , nadzór po zakończeniu programu dostosowań gospodarczych
REACT-EU	Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe, wsparcie na rzecz odbudowy służącej spójności oraz terytoriom Europy

RRF	Recovery and Resilience Facility, instrument na rzecz odbudowy i zwiększania odporności
SREP	<i>supervisory review and evaluation process</i> , proces przeglądu i oceny nadzorczej
UE	Unia Europejska
USD	dolar amerykański
VAT	<i>value added tax</i> , podatek od wartości dodanej

www.nbp.pl

